

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 353

ערש"ק פרשת "וארא", כ"ט טבת תשע"ג

פרעה ואזונו

רבותינו ז"ל נקראו "סופרים", וזאת על שום שהיו סופרים ומונים כל אות ואות בתורתנו הקדושה, תורת חיים: בפרשתינו קוראים אנו על שבע מתוך עשר מכות שלקו המצריים במצרים, כל הקורא את הפרשה עם מעט תשומת לב, מבחין שבמכה השישית דהיינו מכת השחין, ישנה איזו תזוזה ושינוי הנהגה אצל מלך מצרים - פרעה! כלומר עד לאותה מכה, מעידה תורתנו הקדושה על תגובתו השחצנית וחיוק והכבדת ליבו של אותו עריץ, ככתוב: "והכבד את ליבו וכו'", ויכבד פרעה את ליבו וגו'. אולם במכת שחין כתוב: "ויחזק ה' אל לב פרעה", זאת אומרת, נראה שליבו מתחיל סוף סוף להתרכך אלא שהפעם ה' הכביד וחיוק את ליבו בבלתל ישלח את ישראל אך פרעה כשלעצמו החל להשתנות, וצריך באמת להבין מה גרם לשינוי המיוחל, מה השפיע והשתנה באותה המכה שלא היה קודם לכן? רבינו הרמב"ן זצ"ל מסיר את הלט ושופר אור על התעלומה - ומסביר שעד לאותה המכה, קיקרו וסבבו סביב פרעה, ויעצו וחמנו אצטגיניו ושומעי ליקחו, וממילא השפיעו הם על התנהגותו ומנעו ממנו לעשות את חשבון נפשו, "הלחץ החברתי" היה בעורכי! אולם עתה במכת שחין, בישו והתביישו אותם חרטומים לעמד כמזורעים לפני פרעה, ופרעה ישב לו לבדו ונתן סוף אל ליבו, מחשבת סופו ומה יהיה אחריתו, כעת יכל לומר או יותר נכון לא לומר, מה שאין ברצונו להגיד, כעת הדרך לשינוי קרובה, ישנה אורה בקצה המנהרה... אחים יקרים, תורתנו תורת נצח ומוסרית נצחיים המה... פרעה הן סמל הוא ומשל ליצר הרע, לא אחת קורה ששומעים אנו שיהיה מוסרית, קוראים או לומדים הלכה או הנהגה טובה וברורה, אולם רגע לפני שסוף סוף מוציאים את קיומנו לפועל, מגיעים החברים, השכנים והזודים הרחוקים שיה שנים לא פגשנום, וזוהקים הם להציל את נפשנו "מרת שחת". דואגים הם אך שלא "נשתגע" חלילה ונשאר על הקרקע יציבים, ואם מודים אנו לדבריהם, לא פלא אם ביום מן הימים נמצא עצמנו, חלילה, שוקעים בביצת העולם הזה ותאותיו הגשמיים... בואו ונדע לנתק את עצמנו מהשפעה רעה של הסביבה, ולחשוב היטב מה ה' אלוהיך שואל מעמך, עד שנחיה ונזכה לחזור בתשובה שלמה ורצויה לפניו יתברך!

התשובה

נמצאים אנו בימים גדולים וקדושים. ימי השובבים ועוז הדרם נאמנו מאוד. בכוחם ובסגולתם לתקן כל חטא ופשע, לעשות תשובה ולהתקרב אל ה' יתברך התקרבות גדולה ואמיתית. פשפש ומשמוש במעשים וחשבון נפש נחוצים ומועילים מאוד בימים אלו, ובואו ותקראו סיפור נפלא על אחד מגאוני ישראל שחי לפני כמה דורות, הגאון הקדוש רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, על איך שערך חשבון נפש ועשה תשובה על אחד האירועים שקרו לו בחייו. חתונת בנו של רבי חיים מוולוז'ין נערכה באכסניה על אם הדרך, ולא היה שם ספר תורה לקריאת התורה. רבי חיים המדקדק והמקפיד בקלה כחמורה, לא רצה לוותר על קריאת התורה, ולא גם פעם אחת בעיצומה של שמחת ליבו - נישואי בנו. שמחת הנישואין היתה עורכת שבוע ימים שלם ובהתקרב זמן הקריאה בבוקר יום השני בשבוע, ביקש לעקור וללכת למקום שיש בו ספר תורה. בין המשתתפים בשמחת הנישואין היה גם רב ישיב. הלה ניסה להניא את רבי חיים מללכת וטעמו ונימוקו עימו: "מה בכך אם לא מהדרים בעת חתונה אחר קריאת התורה והרי העוסקים במצוה, פטורים מן המצוה". ביקש רבי חיים שיביאו ספר תורה ממקום אחר. אך גם הפעם לא טמן אותו רב ישיב את ידו בצלחת, ועמד וטען שלא ראוי לטלטל ספר תורה לשם כך. כיון שהיה הרב ההוא זקן בגילו מרבי חיים, ביטל רבי חיים את דעתו מפני דעת אותו רב ולא הלך לשמוע קריאת התורה. בתום ימי המשתה, כאשר שב רבי חיים לביתו ופתח את ארון הקודש, גילה ברוב חרדתו, כי ספר התורה המהודר שלו נגנב! הסבר אחד ויחיד היה לו לפשר הגניבה... במשך כל זמן החתונה לא אירע לי שום מכשול, קבע בביטחון, מלבד אותה קריאה שהפסדתי. מיד נכנס רבי חיים לחדרו המיוחד להתבודד ולהתוודות, לעשות תשובה ולקרוע את הגזירה. עוד הוא יושב בחדרו ומתוודה בכל לב, באו ובישרו לו בשמחה שספר התורה היקר נמצא. חייל רוסי נשא את ספר התורה ברחובה של וולוז'ין וביקש למוכרו לעוברי אורח. אז תפסוהו מידי והביאוהו. הפלא היותר מרשים ומפליא, נתגלה רק דקות מספר אחרי כך. כאשר פתחו את ספר התורה, מצאו כי יריעה אחת ויחידה חסרה מהספר. היתה זו היריעה של אותה קריאה שהפסיד... אמר רבי חיים באוזני מקורביו: "אם שב אדם ומתוודה על חטאו, בידעו שבעבור חטא זה באה אליו הצרה מידה כנגד מידה, אזי תסור ממנו הצרה לאלתר". האדמו"ר הקדוש מנדבורנה, רבי חיים מרדכי זצ"ל, הביא בסיפורו הקדוש "דבר חיים" את דברי השל"ה הקדוש זיע"א שמונה כמה מדרגות שישנן בתשובה זו למטה מזו. האחת - המתעורר מעצמו לשוב בתשובה מיד אחר שנכשל בחטא. השניה - אף אם אינו מתעורר מעצמו לתשובה, אבל אינו מבעט בתוכחה ומטה אוזנו לקבל מוסר. השלישית - המסיר אוזנו משמוע מוסר ודברי תוכחה, ואינו מתעורר לשוב עד שלא יבואו עליו חס וחלילה צרות ויסורים עד דכזוכה של נפש, ורק אז נכנע לבבו וכו'. וכמובן שזו המדרגה השלישית היא תשובה פחותה מאוד, אך גם אותה ה' יתברך מקבל כמו שקיבל את תשובת מנשה בן חזקיהו מלך יהודה. וכן עם ישראל במצרים, שהפסוק אומר: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל" - שמעתי וקיבלתי את תשובתם, ואף על פי "אשר מצרים מעבידים אותם" - כלומר שלא הגיעו אל עבודת התשובה אלא רק מכוח הצרות, היסורים וקושי השיעבוד, ולא נתעוררו מצד עצמם לשוב אל ה' יתברך ואל עבודתו, אשר זוהי דרגה פחותה של תשובה, אף על פי כן "ואזכור את בריתי" - אני מקבל את תשובתם וגואלם. ע"כ. נמצינו למדים הפלא ופלא מהי מעלת התשובה ובפרט ימים קדושים אלו שבכוחם לעלות את תשובתינו אל על. ועל ידי שנעשה תשובה אמיתית וזכה, נזכה לברכה וישועה ולגאולה השלמה.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:08	17:35	16:33	ת"א
18:13	17:34	16:20	י-ם
18:09	17:33	16:23	חיפה
18:13	17:37	16:37	כ"ש

הפסרת השבוע: "השמיים כסאי"

בטעמים לשבת

שנאספו כל החיות למצרים, כיצד יכול היה ה"ידעוני" לבוא? לכן אומר הפסוק: "וגם האדמה אשר הם עליה" - שגם האדמה אליה קשורה החיה נעקרה ממקומה ובה יחד איתה למצרים.

(מעינה של תורה בשם חננת התורה)

"השכם בבקר והתיצב לפני פרעה" (ט', יג')

משה רבינו, הענו מכל האדם, רגיל היה לקוד קידה לפני כל אדם שברכהו לשלום. לכן אומר לו השם יתברך: "והתיצב לפני פרעה" - ואל תברכהו אגב קידה, לבל תגלה בפניו אף שמץ של הכנעה...

(מעינה של תורה בשם אור החיים)

שנאמר" ויאמר המן - בליבו", מתוך מאסר ליבו. והצדיקים ליבם ברשותם, כמו שנאמר "וחנה היא מדברת - אל ליבה", שמסור בידה, והיא שולטת עליו. כי הרשעים חלשי אופי ורופסי אישיות הם, ושבוים ביד יצריהם ורגשותיהם. ולכם אם "כבד לב פרעה" - ישלוט הלב על בעליו, ו"מאן לשלח העם!"

(מעין השבוע)

"ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה" (ז', יז')

ישנה חיה בשם "ידעוני" הקשורה אל האדמה בטבורה ויונקת משם את חיותה, וכאשר מנתקים אותה מן האדמה איננה יכולה להתקיים (משנה כלאים פ"ח). והנה, כאן

"הן אני ערל שפתיים, ואיך ישמע אלי פרעה" (ו', ל')

רבינו יצחק עראמה זצ"ל הסביר, מדוע הניח הבורא יתברך למשה רבינו להיות ערל שפתיים? אלא שהגמרא אומרת "למה תלמיד חכם דומה, בעיני עם הארץ? בתחילה דומה לקיתון של זהב. כיון ששוחח עימו (התמעט מוראו) דומה לקיתון של כסף". ביקש הקדוש ברוך הוא שכבודו ומוראו של משה רבינו יוותרו במלוא עוזם, והניחו להיות כבד פה!

(מעין השבוע)

"כבד לב פרעה" (ז', יד')

האלשיך הקדוש זצ"ל כתב, שכאן מסר הקדוש ברוך הוא למשה את הכלל הנפלא שאמרו חכמים, שהרשעים הם ברשות ליבם, כמו

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

סח רבי אברהם זוויק ז"ל, חתנו של הגאון רבי עזרא חמוני זצ"ל, שהיה דיין ומורה הוראה בארם צובא ודורש ברבים להודיע לעם את חוקי האלוקים ואת תורתו. והיה קסם בשפתיו, ודבריו מתובלים באמירות שפר ודברי חידודים, מעשיות ומשללים, והיו הנאספים מתמוגגים מנחת וצוחקים מלוא פיהם, ואגב אורחא מוסיפים דעת ולומדים הלכות נחוצות. פעם שב אחד השומעים לביתו, ופניו עודן צהובות מהדברים ששמע, עיניו בורקות ופיו מחייך. תמהה אשתו עלציצותו, וסיפר שחור הוא מדרשת הרב שהיתה מחורזת בסיפורים משעשעים והלצות. אמרה: "שתפני נא, ואצחק גם אני". החל מספר וצחק, מספר וצחק, ואשתו מקשיבה בכובד ראש, ומהנהנת בראשה בקדרות. שאל: "מדוע אינך צוחקת?", והיא משתאה כנגדו: "וכי מה יש פה לצחוק?" אבל הוא ידע, והוא זוכר הוא שהכל התפקעו כאן מצחוקי; כעס ורגז: "מנסה את להכעיסני, בכוונה תחילה כובשת את צחוקך. עושה אותי לטיפש, מבקשת להראותני כמנוחך!" והיא טוענת כנגדו: "ומה אעשה אם צוחק אתה ללא סיבה?" וכך, מהאשמה להאשמה, התפתחה מריבה. העלו האשמות נשכחות ולפתחו פצעים שהגלידו, וסוף דבר החליטו להתגרש. קמו ועלו לבית דינו של הרב. חקר את הבעל: "מה ראית לגרש את אשת נעורך?" והבעל שטח סיפורו: נכח בדרשתו של הרב ונהנה כל כך, צחק עם כולם. שב לביתו וביקש לשתף את אשתו בחוויה, וסרבה לשתף פעולה, כבשה את צחוקה למען הרעיונו... "כך?" צחק הרב. "ואלו סיפורים סיפרת לה?" חקר. סיפורים אלו ואלו, ענה הבעל. פנה הרב לאישה: "אם כן, שמעיני ואספרם". אך התחיל לספר, וקול צחוקה המתרונון נשמע למרחוק... עתה נפגע הבעל שבעתיים: אצלו לא צחקה, לבשה אדרת קדרות. וכאן, ראו גם ראו... פנה הרב לבעל, ואמר: "דע לך, שכוך גדול מכוח: אם אני כאהרן הכהן, הרי אתה כמשה רבינו!" נבוך הבעל למשמע המחמאה, והרב הסביר: "הן תדע מה אמר ה' למשה: אתה תדבר את כל אשר אצור, ואהרן אחיך ידבר אל פרעה. ופירש רש"י: אתה תדבר, ואהרן יטעים את הדברים..."

(מעין השבוע)

בפרשתנו מסופר על מכשפי פרעה וחרטומיו, שהספורנו ז"ל כותב שעשו את מעשיהם באחיות עינים, בלהטי כשפים. בתימן נדדו להקות קוסמים ומכשפים, שהיו מאחזים את עיני ההמון בלהטיהם, והצופים גמלו להם בכסף או בדברי מאכל. יום אחד, בערב שבת קודש, הגיעו שני קוסמים לכפר אצ'ויה, ובשעת בן הערביים חמדו את הרחבה שלפני בית הכנסת כזירת משחק. אחד עלה על כתפי חברו, צלצל בפעמון שבידו, והזמין את כולם לחזות בפלא, כיצד הוא מכה את חברו בגרון שבידו ובוקע את ראשו לשניים, והלה ישאר בחיים בלא שישאנה לו כל רע. התושבים נהרו ובאו, וביניהם יהודים רבים. היה הדבר למורת רוח לרב, הגאון רבי אפרים יצחק זצ"ל. שכן רבים ביטלו אמירת שיר השירים וקבלת שבת, ובאו לחזות במחזה. הוא ניגש אל הצמד וביקש ממנו להעתיק את המקום המשחקים, אך הם לא שנו לבקשתו שנאמרה בלב דואב והמשיכו בתעלוליהם. פנה הרב אל מוכתר הכפר, שיאסור על הליצים להקהיל קהילות ברחבת בית הכנסת. אך הלה צחק ואמר: "וכי מה אכפת לכם, אם גוי פוצע את מוחו של חברו?" התחנן הרב על קדושת השבת ושמירת כבוד המקום, אך הלה הקשה את ליבו ושילחו ריקם. כיון שכך, קם אחד המיוחדים שבתושבי המקום, הגאון הצדיק רבי מרדכי שרעבי זצ"ל, יצא מבית הכנסת אל מקום ההתקהלות, והביט ללא אומר ודברים בצמד הקוסמים. אחד מהם רכב על כתפי חברו, נטל גרזן והיכהו על ראשו. לפתע פרצו צעקות מחרדות. הלהטוט לא הצליח, והגרזן אמנם חדר לראש. האיש התבוסס בדמו וחבירו לא הצליח לשלוף את הגרזן מראשו. או אז נענה מוכתר הכפר ואמר: "אין ספק בכך, שידם של היהודים בדבר!" על אתר כתב מכתב התחייבות בו נאסרה ההתנסות ברחבת בית הכנסת. הרצים יצאו דחופים בדבר המוכתר, באו לפני הרב, הגאון רבי אפרים יצחק זצ"ל, והעתירו בעדו להתיר את המכשף מאומללותו. ראה רבי מרדכי שרעבי את המכתב, ואמר: "מותרים לכם, מותרים לכם, מותרים לכם - הגרזן נפלט" מאש ההולל, והכל נשמו לרווחה. אז ידעו הכל מה רב כוחה של השבת, וכוח יראי השם!

🌸🌸🌸🌸

והייתם לי סגולה

- * סגולה לפרנסה לומר בכל יום פסוק: "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך", ויאמר פסוק זה עשר פעמים בבוקר ועשר פעמים בערב.
- * סגולה לפרנסה לספר בכל מוצאי שבת קודש איזה סיפור מהבעל שם טוב זצ"ל, והוא סגולה גדולה לפרנסה.
- * סגולה לפרנסה טובה ולעשירות ליטול ידיים לסעודה בשפע רב, וכל המזלזל בנטילת ידיים יבוא לידי עניות חלילה (שבת סב).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוהרבי שליט"א

הצנור הבנים

על מה נשים דגש?

מובא בספר אדני החינוך שכלל חשוב מאוד הוא, שכאשר אנו מנסים להזריך ילד ולהורות לו כיצד עליו לנהוג, הדגש צריך להיות על, מה כן לעשות ולא על מה אל לא לעשות. אין הכוונה שלעולם אסור לומר לילד: "אל תעשה". אפשר לעיתים להורות לו: "אל תעשה כך - אלא עשה כך". ועם זאת, עדיף תמיד לחפש ולמצוא משהו שהוא כן עושה טוב, ולשבח אותו על כך. כיצד נגיב כאשר נראה את הילד הקטן לוקח מקל שטיפה, עם סמרטוט רצפה ספוג במים, ושוטף בו את הקיר? אם נבונה תאמר לו: "יפה מאוד מצידך שאתה רוצה לנקות את קירות הבית, אך הסמרטוט הזה מתאים לרצפה. הנה, אתה רואה כאשר מנקים בו את הרצפה, הרצפה יוצאת נקיה. אך כאשר מנקים בו את הקיר - הקיר יוצא מלוכלך". זו דוגמה של פניה בדרך החיוב כלומר יפה שאתה מנקה את הקיר וכו'. ולא לצעוק עליו "אל תלכלך את הקיר" וכו', כפי שמאוד מקובל אצלנו (לצערנו). לפחות בשלבי הביניים, עד שנתרגל לדבר נכון, יש לדבר באופן חיובי, של מה כן לעשות. במקום לומר: "אל תחזיק את העיפרון כך", עדיף לומר: "נסה להחזיק את העיפרון כך". הדגש אינו צריך להיות על "אל". אלא על "הכן". "ועשה כך וכך". כשאנו שמים דגש על מה כן צריך לעשות, אנו משדרים לילד שיש לנו אמון בו וביכולתו, שיש לנו ציפיות ממנו. ציפיות שהוא יכול ומסוגל להגשימן. גם כשילד לוקח על עצמו משימה שהיא גדולה עליו, על פי גילו ויכולתו, ואנו משוכנעים שהוא לא מסוגל - כדאי לנו להניח לו לרוץ קדימה, וליטול על עצמו משימות שנראות לנו כאינן מתאימות עבורו, כי בפעמים רבות יותר משאנו חושבים, נופתע לטובה - וכאמור לא לשים את הדגש על ה"אל תעשה", אלא לכוונו מה כן עליו לעשות. זה אומנם קשה בתחילה, וגם תלוי בנתונים בכל משפחה ומשפחה. אך כל מי שינסה לפעול בכיוון זה, מובטח לו שיחוש בשינוי. ממש. עד שלעיתים אף קשה יהיה לו להכיר את הילד. ננסה ונוסיף תפילה וה' יעזרנו.

שלום בית

מוזשבה נכונה מצילה!

בספר יסודות הבית כתב שבעיות רבות של שלום בית, נגרמות כתוצאה מהקפדתה של האישה על התמסרותו של בעלה לטובת הכלל. כאשר חשה האישה כי בעלה מקדיש מכוחותיו ומממונו לטובת הזולת, יותר מכפי שמקדיש הוא בעבורה - עלול הדבר לגרום לה למורת רוח, ולהעמיד את שלום הבית בסכנה. אכן לרבינו החפץ חיים זצ"ל היתה גישה מעניינת לנושא זה, כפי שהסביר לאישה אשר באה לפני להתלונן על בעלה, אשר הקדיש מזמנו ומהונו יתר על המידה למען אחיו בני ישראל. רבינו הקשיב לטענותיה של האישה עד תום, ולאחר מכן פה אליה ואמר לה: "ראי נא... ישנם אנשים שהם טובים בטבעם - ואילו אחרים רעי מזג. אדם אשר הוא טוב מטבעו - חפץ להיטיב לכל אדם ככל יכולתו, ומטבע הדברים, רצון ההטבה שטבוע בנשמתו - אינו חדל מלהתקיים כאשר עובר הוא את מפתן ביתו... כשם שהוא חפץ להיטיב לרעייתו ולבני ביתו - כך הוא חפץ להיטיב לאחרים, ומאחר וצרכי עמך מרובים - עלול הדבר בהחלט לגזול כוחות ומשאבים רבים. לעומת זאת, אדם אשר הוא רע מזג, אומנם אינו מטיב לאחרים - אולם גם לבני ביתו הוא מתאכזר... מעתה, חשבי לרגע: כלום היית מעדיפה בעל רע מזג, אשר לא היה מקדיש מכוחותיו להטבה לזולתו? הלא הדבר היה בא לידי ביטוי בראש ובראשונה ביחסו כלפיך! מאחר שמתוך דברך עולה בבירור כי אין לך כל טענה באשר להנהגתו של בעלך עמך - הרי שסביר להניח שנמנה הוא עם האנשים הטובים בטבעם, ומעתה, מה לך להלין על שמסייע הוא גם לאחרים? הלא את הראשונה שיוצאת נשכרת מכך! זאת ועוד." הוסיף רבינו. "אדם אשר אינו טוב מטבעו - עלול לסבול סבל רב מהאנשים אשר סביבו, ואילו באשר לרע המזג - שונים פני הדברים... ה'עולם' שסביבו סובל מחמתו... ובכן, כשיגיעו שניהם לעולם הבא - ברור כי מצבו של זה אשר סבל כל ימיו מאחרים יהיה טוב שבעתיים ממצבו של זה אשר הסובבים אותו סבלו מחמתו כל חייו!" - והדברים נכונים למתבוננים ואשרי הזוכים!

אמרי שפר

- הרה"ק רבי יוסף זבארה אומר: מה הוא אוהב? לב אחד חובר בשתי גופות.
- הרה"ק רבי יהודה חסדאי אומר: החברים הנאמנים מבחר כל הקנינים כי הם עדי בעת רוחה ומגן בעת אנחה.
- הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: טוב לאדם שיהיה לו חבר שיוכל לגלות לו גם העברות שעשה כמו יהודה ורעהו העדולמי.
- הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי אומר: אהבת חברים - חשובה יותר מכל המוסרים - וכדיבורם אפשר לפעול ישועות.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

על זמורות גפנם ישנים, על זכות האבות! אנו, כשלעצמנו, כה נאה לנו משלו הנפלא של רבינו ברכיה הנקדן זצ"ל: פעם התכנסו העופות לבחור להם מלך. אמרו: "מי יאות למלוכה?" באו הנשר הפרס והאזניה, הדאה והאיה. אמרו העופות: "אדרבה, יתחרו ויוכיחו! אשר יתנשא לעוף לרום מעל כולם, לו יאתה המלוכה!" אמר הנשר: "טוב הדבר! מי ינסק למרומים כמוני?" שמע זאת הזרזיר, והוא הזעיר שבעופות, עף ונחת על כנף הנשר, ושלא הרגיש בו לקלות משקלו. האות ניתן, וכל המתחרים פרשו כנפיים. העפילו מעלה מעלה, והעופות עוקבים בעניין. המריא הנשר וחבט בכנפיו האדירות, נסק לגבהים והותיר אחריו את כל מתחריו. המשיך לעלות עד כי תש כוחו. ראה הזרזיר שהנשר חדל להעפיל, פרש את כנפיו והזעירות ועלה כדי טפת, ועיני העופות רואות. שב הזרזיר וירד על הכנף, והנשר נחת. במבט מנצח הביט הנשר בכולם ושאל: "ובכן, הלא תאמרו, למי יאתה המלוכה?" ענו ואמרו פה אחד: "לזרזיר העומד על אברתך..." משל זה מטיב כל כך להגדיר את מצבנו! האבות הקדושים העלו אותנו לגבהים, כל מעלותינו הרוחניות מהם. בכל תפילותינו מזכירים אנו זכויותיהם. את ראש השנה עוברים אנו בהזכרת העקידה, ואף הגאולה העתידה בזכותם: "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי אברהם". את בריתי אברהם אזכור, והארץ אזכור. האבות קיימו את התורה כולה עד שלא ניתנה, היו ראשי ישיבה, השרישו אמונה ודאגו לחינוך בצאצאיהם: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". איך נבקש להגאל בזכותם, אם לא נמשיך מורשתם. אם לא נקיים את התורה ונדבק באמונה!

(מעין השבוע)

הגאולה העתידה תהיה מעין גאולת מצרים, ואף תאפיל עליה! באותות ובמופתים תהיה, כגאולת מצרים. ובתשובה תהיה, כביציאת מצרים. שכן אמרו על הפסוק: "וירא אלוקים את בני ישראל וידע אלוקים: ראה שעשו תשובה, וגם הרשעים הרהרו לעשות תשובה. וידע אלוקים, שאפילו אחד בחברו לא היה יודע, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. וזה מכוון ליבו וזה מכוון ליבו, ועושין תשובה. גם גאולתנו אינה תלויה אלא בתשובה, והמצב כיום דומה כל כך למצב אז! רוב רובו של העם שקוע היה במ"ט שערי טומאה, עומד לשקוע חלילה בשער החמישים, על סף הטמיעה. ושם, על הסף, הרהרו בתשובה. וליבא לפומא לא גליא, כל אחד צפן סודו בליבו. התחבט בהרהרו, התייסר במצפונו, וה' לבדו ידע! ידע, והחיש את הגאולה! אבל בתשובה עצמה לא היה די. לא אז, ואל היום! וכך ממשיך ואומר המדרש: "ואף על פי שעשו תשובה לא היו יוצאים משם, אלמלא זכות האבות. מפני שהיתה מידת הדין מקטרת עליהם. ועל זה נאמר: "ולקחתם אגודת איזוב", על שהשפילו עצמם כאיזוב לעושת תשובה. "וטבלתם בדם אשר בסף", בזכות התורה שעתידיים לקבל. "והגעתם אל המשקוף", זכות אברהם הגדול שבאבות, "ואל שתי המזוזות" זכות יצחק ויעקב, ללמדך שבזכות כל אלה יצאו". "לא היו יוצאים משם, אלמלא זכות האבות", ומקרא מפורש הוא: "וישמע אלוקים את נאקתם, ויזכור אלוקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב". וכגאולה ראשונה כן גאולה אחרונה. זכות התשובה, וזכות התורה, נצרכים לזכות האבות! כמה נואלים אלו, המבקשים לנתקנו מהאבות הקדושים ומאמונתם! סבורים שיכולים אנו להגיע למשהו בזכות עצמנו, בכוחנו! הן עם ישראל נמשל לגפן, שאין לה יכולת עמידה מבלי שתשען

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ דלת הנפתחת אוטומטית באמצעות חשמל (תא פוטו-אלקטרוני) או דלת הנפתחת כתוצאה מדריכה על מישטח הסמוך לה, אסור לעבור דרכה בשבת, כיון שהנכנס והיוצא מפעיל זרם חשמל בזמן שמתקרב אליה. וכן דלת שעם פתיחתה נדלקת נורה חשמלית אסורה לפתוחה בשבת.
- ✓ אסור ליכנס לבית שמותקן שם דלת - שכאשר נכנסים לבית ונפתחת הדלת, פעמן חשמלי מצלצל בתוך הבית פנימה, כדי שבני הבית ידעו שנכנס אדם לבית, וכן אסור לצאת מהבית כי הפעמון מצלצל שוב פעם כשיוצאים.
- ✓ יש להחמיר מלהיכנס בשבת לבית אשר קיימת מצלמה ליד הדלת ומצלמת את כל הדופק בדלת, כדי שידעו בני הבית מי הוא האיש הרוצה להיכנס לביתם.
- ✓ אין להשתמש בשבת בפעמון, ואפילו בפעמון רגיל שאינו מופעל על ידי חשמל, וכל שכן בפעמון חשמלי.
- ✓ טעה ולחץ על כפתור של פעמון חשמלי, ובעודו לוחץ נזכר ששבת היום, יש להתיר לו להרפות ידו מן הכפתור, כיון שאין כאן כיבוי גמור אפילו מדרבנן אלא רק הפסק כוח אלקטרי, ולכן אפשר להתיר להרפות ידו, כיון שייגרם לו צער גדול וביזיון אם ישאר כך כל השבת. ומכל מקום בשעת הסרת האצבע מן הכפתור נדלקת או נכבית נורת בקרה (העשויה כדי לוודא שהפעמון פועל) - אסור להרפות ידו מן הפעמון.
- ✓ אסור להשתמש ברם-קול בשבת, או להשמיע תפילה בבית הכנסת על ידי הרם קול, אפילו שהוכן לכל פרטיו מערב שבת.
- ✓ אנשים שכבדה אוזנם משמוע, ומניחים באוזנם מכונה חשמלית הקולטת את הדיבור ועל ידי זה שומעים, יש להתיר להשתמש בה אם מכינים אותה מערב שבת. וכן יש להתיר לצאת בה לרשות הרבים, אם אי אפשר לו ללכת זולתה בשום אופן, ובלבד שתהא קשורה לאוזניים היטב ללא חשש שתיפול ויבוא להגביה ברשות הרבים. ונכון לתת מערב שבת נייר דבק על הכפתור המפעיל את המכשיר, כדי שלא יבוא להפסיק את פעולתו בשבת.
- ✓ מותר להשתמש בשבת במכשיר הנועד להקל על הגמגום, אם יכין אותו מערב שבת, ויקשרו בערב שבת בחוט את כפתור הסוללה כדי שלא יוכל לפותחו או לסוגרו ביום שבת בטעות.
- ✓ מדרגות נעות אשר מתחילות לנוע ברגע שרגל אדם דורכת עליהן או בסמוך להן - אסור לעלות ולרדת בהן, אולם מדרגות נעות הפועלות באופן אוטומטי, דהיינו שהן נעות לעיתים מזומנות או ללא הפסק, מותר לעלות ולרדת בהן.

(השבת והלכותיה)